

---

## *purgatórium VII.*

PINTÉR LAJOS

---

### *Hetedik elbeszélés,*

amelyben dr. Klemm az újonc Piccolóra veti magát, mialatt az E-osztályt a poéta döbbenetes halála és csodálatos feltámadása tartja bűvöletben.

Dr. Klemm osztályorvos a hosszúra nyúlt s a poéta öngyilkosságával és feltámasztásával kimerítően izgalmassá lett ügyeletét követő szabadnapját a Karikakeszeg nevet viselő privát őrnaszádján cirkálva kívánta tölteni. Dr. Klemm a maga idejében aktív katonaeorvos volt, s egy furcsa coincidencia folytán, tizennyolc évvel ezelőtt, a hadsereg szinte egyidőben írta le állománya nyilvántartásából dr. Klemm Egon százados és hat darab használhatatlanná rozsdásodott őrnaszádot, melyek egyikét dr. Klemm a végkielégítés összegét némileg megtoldva nyomban meg is vásárolta, generáloztatta, átfestette, és elkeresztelte Karikakeszegnek. A jachttá avatott őrnaszád sokkal több bosszúságot okozott dr. Klemmnek, mint örömet, ő mégis konok ragaszkodással viseltetett a rakoncátlankodó lélekvesztő irányában, s egy-egy balhémentes sétahajózás után jó adag cinizmussal a hangjában e szavakkal szokta megveregetni a Karikakeszeg tatját: „Köszönöm, vén csataló. Végtére is sorstársak vagyunk: egyszerre szuperáltak ki bennünket...” A valóság az volt, hogy dr. Klemm szervileg iszonyodott az ostoba katonai reguláktól, legfőképpen a szaporán hallott és olvasott „kötelesség” kifejezéstől. S amikor dr. Klemm ezen a szabadnapon a hajógyár közepében horgonyzó Karikakeszeg helyett a klinika felé indult, lépteit nem a szórakozottság, még kevésbé a túltengő kötelességérzet irányította (bár, hajlott kora ellenére képes volt hetvenkét órás szakadatlan ébrenlételre és aktivitásra, egyetlen feltétellel: hogy szabad elhatározásából cselekszi ezt), hanem kizárólag a poéta állapota iránti kíváncsiság.

Dr. Klemm voltaképpen nem ismert munkaidőt, a klinikán a legváratlanabb időpontokban bukkant fel, ám sem a személyzet, sem az ápol-

áltak nem tartottak ezektől a rajtaütésektől, hiszen az osztályorvos nyilvánvalóan nem a remélt rendellenességek tettenérése reményében járt be délután, este, hajnalban vagy vasárnaponként is; mi több, ilyenkor, civil öltözékében sürgölődve az ápoltak között magatartásával is hangsúlyozta, hogy nem főnöki minőségben tartózkodik itt; olykor beszállt egy dominópartiba, utólag nyerő kombinációkat vezetett le egy-egy elfuserált sakkjátszmában, s megesett, hogy egy kezdő preferánsszózó ápoltra nyersen ráordított: „Ne a pirossal, a töknyolcassal, maga hülye!” — és ezt senki nem vette rossz néven: az ápoltak havernak tartották, a fölöttes szervek pedig a kötelesség- és hivatástudat megszállottjának. Azt csupán ő maga tudta, hogy ilyen alkalmakkor kizárólag azért tartózkodik itt, mert nem muszáj.

A poéta az éjszaka nagy részét valószínűtlen eufóriában töltötte. Ottó ápoló nem mozdult az ágya mellől, és pimaszul cigarettázott a szobájában, fújta arcába a füstöt, ugyanakkor megtagadva az esdeklő poétától egyetlen slukkot is. Látszólag pimaszul, ám voltaképpen kötelességtudóan tette ezt. A tegnap esti szenzációs esemény, a poéta spontán lebukása, halála és feltámadása végeredményben szorosan beletartozott az elvonások gyógyítási programjában, természetesen minden tekintetben más körülmények között. Az ápoltat tizenöt napon át Tetidis tablettákkal tömték. A tizenötödik napon sorozatos szakvizsgálatok alá vetették, s miután a belgyógyászok, főleg a szívspecialista aláírta, hogy illető szervezete elbírja az alkoholpróbát, őt magát is felkészítették arra, ami reá vár: mevezetesen, hogy meg kell mosakodnia, mezítelen felsőtesttel hanyatt feküdni, felhőrpintenie egy deci tömény szeszes italt, és bátran szembenézni a szervezet neurovegetatív működése fokozatos megszűnésének, miközben a főnővér a műszerek tömkelegét csatolja végtagjaira, homlokára, a páciens a mindenre felkészült orvosi kar és a háttérben programszerűen kíváncsiskodó alkoholisták gyűrűjében átéli a halált. A Tetidis és a szesz összeütkezésének hatására a vérnyomás fokozatosan lecsökken 20-ra, 16-ra, 12-re, miközben az egyik orvos a kérdések pergőtüzét zúdítja a haldokló alanyra. Amikor a testen megjelennek a foltok, amikor a páciens kidülledt szemekkel esdekel levegő után, amikor a vérnyomás megközelíti a tízet s a pulzus a háromszázat, a kísérletvezető orvos intésére az ápoló adagolni kezdi a vénákba a kámforokat és koffeinekét. A páciens eközben valójában átéli a fizikai halál rettenetét és azt is, hogyan alél vissza fokozatosan az életbe. E kísérlet célja kézenfekvő: halálfélelemmel társított undort kiváltani a szeszes ital iránt. Célszerűségének boncolása nem tartozik feladataink közé, a tárgyilagosság kedvéért azonban közölnünk kell még, hogy az életbe visszatáncoltatott páciensnek az elkövetkező 6—8 órában nem szabad elaludnia, továbbá rágyújtania vagy élelmet vennie magához. Az élvezetek közül egyedül a kávé engedélyezett, sőt kimondottan ajánlott is, miután a mesterségesen lecsökkentett vérnyomás csak órák múlva közelíti meg a normál szintet.

Ottó ápoló tehát ilyen megfontolásokból ütötte ki a cigarettát a poéta szájából és főzte neki ibrikszám a feketét. Abban pedig, hogy a füstöt az orra alá fújta, némi emberséget fedezhetünk fel: hadd élvezze szegény legalább másodkézből a nikotin bódító illatát.

— És hajlandó írásba adni nekem, hogy hat percen át valóban halott voltam? — kérdezte a poéta.

— Írásba nem adhatom, még a Docens úr sem adhatja — magyarázta Ottó —, de a tény szabályosan papírra van fektetve, erről biztosítom. Sőt, messziről meg is mutathatom azt a papírt.

— Mutassa — esdekelt a poéta.

— Majd, ha felváltanak.

— Most akarom látni.

— Hogyisne, pajtás! Hogy azalatt rágyújthass?!

A poéta tényleg ilyen terveket szőtt magában, ami nem jelenti, hogy elhalálkozásának orvosi leírása nem érdekelte volna.

— Akkor én most egy újjászületett ember vagyok?

— Bizonyos értelemben — mondta Ottó.

— Milyen értelemben?

— Azt maga érzi.

— Egyelőre csak azt érzem, hogy iszonyúan fáradt vagyok. Húsz órát tudnék aludni egyfolytában. Ha hagyna.

— Arról egyelőre tegyen le.

— Akkor mégis: miben vagyok más ember?

— Kiszökne még egyszer vedelni?

A poéta elgondolkodott. Ha ez mind igaz, hogy ő klinikai halott volt és feltámadt, hát ez tényleg nagy dolog, s ha ezt ő élte át, akkor később, ha kitisztul a feje és rendeződnek az emlékei, részletesen fel fogja idézni, és le fogja jegyezni.

— Nos? — kérdezte Ottó. — Ha még egyszer kínálnák, kiöntené-e a lötytyöt?

— Vagy a Tetidist — mondta a poéta őszintén.

Hajnali félöt tájban Ottó végre megkönyörült rajta.

— Na, most szívjon el egy bagót, aztán tentélhet.

A poéta mohón rágyújtott egy szivarra. Nagyokat slukkolt, mellre szívta a kaparó füstöt, aztán a szivar kifordult a szájából, és mély álomba szenderült.

Dr. Klemm elégedetten nyugtázta a fejleményeket. Töviről hegyire kifaggatta Ottó ápolót a poéta éjszakai magatartásáról, minden egyes megnyilatkozásáról, óhajairól és kijelentéseiről. Ottó bizony nem emlékezett részletesen a hosszú éjszaka minden apró részletére, így olyan szavakat és kívánságokat tulajdonított a poétának, amilyeneket, egyéniségének ismerete alapján, a főorvos elvárna, sőt szeretne hallani felőle. Azt azonban elhallgatta, hogy a páciens néhány órával a szesz okozta halála után máris úgy nyilatkozott, hogy meggondolná, vajon az italt utasítaná-e vissza, vagy pedig a Tetidist. Ezt a tényt persze nem feledékenységből, hanem tisztán kíméletességből hallgatta el Ottó ápoló.

Dr. Klemm lemérte a horkoló poéta pulzusát, s egy percig ellenállhatatlan Messiás-érzettel szemlélte az alvásban elpuhult értelmiségi arcot. Az arc kövérkés volt, kissé sárgás és rapacsos. Alvó helyzetben csöppet sem látszott értelmiségi arcnak. Igen, gondolta dr. Klemm, az antropológia más lapra tartozik, de tény, hogy az emberi arc kifejezését a szemek határozzák meg.

A szomszédos szobában ekkor furcsa neszeket észlelt. Apró tárgyak tompa csörömpölését, majd tudathasadásos ápoltak szájába illő fura dialógust. A mondatföredékek szabálytalan időközökben váltogatták

egymást, kérdés-felelet formája volt a párbeszédnek, s dr. Klemm ilyesmiket hallott:

— Cé négy... dé úti két... Mi ez, orángután?... Hát nesze, pasikám, megy a csikaj az ef háromra... Vagy úgy? Hát ahhoz mit szólni, ha Dózsa György kócsa népe rettenetes nagy dühvel özönölve e őt!? — E őt? E ötlet nem is ötlet, mondaná Maupassant, merthogy erre jön az en passante...

Dr. Klemm lábujjhegyen a 159-es ajtaja elé osont, s a keskeny kémlelőnyíláson belesett. A hasmenéses szófósó kényszerzubbonyban és derűs arccal ült az ágya szélén, szemben vele az újonc fiú, aki az este kíségette őket, őt meg a poétát, hogy amin a fejüket törrik, az Peter Weiss Jean Paul Marat üldöztetése és meggyilkolása, ahogyan a charentoni elmeegógyintézet színjátszói előadják De Sade úr betanításában című darabja. Az újoncnak a szeme volt bekötve, köztük között a padlón egy sakktábla, amelyen a lekötött hasmenéses a lába ujjjaival tologatta a bábukat.

Dr. Klemm egy csapásra kapcsolt. Ez a modern drámairodalomban ennyire járatos fiú vakon sakkozik. Dr. Klemm észrevétlenül elhúzódt a kémlelőablaktól, kabinetjébe vonult s odakérette az új fiú dosz-sziéját. Ejha, nyugtázta elégedetten, tehát egyetem hallgató, nőtlen és egy gyermek apja, azonfelül notórius alkoholista, kedvenc és kizárólagos itala a sör, kora mindössze huszonöt év.

Minden egyes adat felfedezészámba ment dr. Klemm szemében. Semmi kétség, e fiú jóvoltából A Lombroso-elmélet a gyakorlat tűzpróbáin című műve újabb kócsattal gazdagodik. Izgatottan sietett vissza a garzonfolyosóra, bekopogott a 159-es-be, s e szavakkal nyitott be:

— Tessék csak folytatni. Mintha itt sem lennék.

Dr. Klemm járatos volt a sakokban, katonatiszt korában sok mindent köszönhetett sakktudásának, azóta persze elhanyagolta a szellemi tevékenységnek e válfaját, ám peronyi szemlélődés után meg tudta állapítani, hogy a vakon játszó újonc nemcsak hogy hibátlanul átlátja az egész táblát, hanem olyan következetes, bár anyagi hátrányos hadállást épített föl, amely egy újabb áldozattal négy lépéses matta nyújt módot. Ekkor az újonc azt mondta: — Matt két lépésben! — és lerántotta szeméről a kötést.

Dr. Klemmben bámulattá fokozódott az elismerés. A fiú meg is mutatta a kétlépéses mattot, amelyet ő nyitott szemmel sem látott. Gratulált a fiúnak, s a kézfogást egyben felhasználta a bemutatkozásra is. Böller Géza kissé lehangoltan vette tudomásul, hogy az osztályorvos ennek az újoncnak is azonnal a barátja akar lenni, őt pedig pillantásra sem méltatja immár. Ám dr. Klemm, mintha csak megérezte volna Böller Géza hangulatát, most feléje fordult, gratulálni akart neki is, ha máshoz nem, hát ahhoz a roppant akaratörőhöz és leleményhez, hogy lábujjjaival irányította a bábukat, s akkor maga is megütődött, hogy a fiú kényszerzubbonyban van. Most már tisztán látta az intézkedés ostoba voltát, feloldozta ismét Böller Gézát, s megkísérelt szellemes lenni:

— Nos, fiatalember, ezt az inget végérvényesen visszük mosásba, zeventúl más szabásút fog viselni.

Az újoncnak pedig megfogta a könyökét.

— Jöjjön velem, fiatalember. Beszéljünk egy kicsit. — Maga rend-

kívül olvasottnak látszik. Olvasta Stefan Zweig *Sakknovelláját*? — kérdezte már a kabinetasztala mögül.

A Piccolónak nevezett újonc a pamlagon elnyúlva válaszolt:

— Olvastam, doktor úr. Zweig legjobb művének tartom.

— Hitelesnek is?

— Milyen értelemben, doktor úr?

— Pszichológiai értelemben. A főhős lelkiállapotának alakulására gondolok. Meggyőzőnek találja későbbi magatartását, a hajón, a világ-bajnok elleni játszmában?

— Feltétlenül, doktor úr. Sőt, mélységesen át tudom érezni.

Az én emberem! — gondolta elégedetten dr. Klemm. Az eseményekre közvetlenül rákapcsolt kérdéssorozatával azt akarta megtudni: nincs-e ebben a fiúban azonosulási hajlam Zweig novellahőse iránt. Mert ha van, akkor ez a fiú éppoly zseni, mint az a novellahős. S a jelek szerint a válasz pozitív. Olyannyira pozitív, hogy dr. Klemm egyelőre nem óhajtotta feszegetni tovább.

— Az Olgicát ki fogják rúgni! — erősködött a kioperált orrsövényű a Café-bár füstjében.

Az Olgica a konyhalány volt. A Lorelei-hajú tanítónő a védelmére kelt:

— Nem fogját kirúgni! Ha megpróbálják, éhségstrájkba kezdünk, ugye, lányok?! — S mivel a kávézó társaság női része nem mutatott semmiféle lelkesedést az önsanyargató szolidaritás vállalása iránt, a tanítónő elbátortalanodva kérdezte:

— Már miért rúgnák ki?

Az entellektüel-rajongó baby-dollos szilaj vonaglásba kezdett, szemét eszeveszetten forgatta, úgy szavalta, céltudatos cinizmussal:

— A poétát én meg nem öltem, tanúm az ég és minden seregi, hanem a kulcsot én adtam neki...

Akik nem értették, azt hitték, megháborodott.

A tanítónő értette. — Úgy lopta ki a kulcsot a kötényéből! — kiáltotta. A rekedtes hangú nő tettetett elképedéssel meredt rá:

— Lehetne magában több tisztesség is. Tudhatná, hogy halottakról vagy jót, vagy semmit!

A szó, hogy halott, olybá merevítette a társaságot, mint amikor a képernyőn hirtelen megállítják a filmet. Néhány nő elpityeredett.

— Csaló az, nem halott! — rivallt a kegyeletes csöndbe a kioperált orrsövényű. — Hiszen él.

A nők egy része tovább pityergett. Azon pityeregtek, hogy bedőltek ennek a kiismerhetetlen, hosszú, piszkosszürke hajú poétának, és már elsiratták, a gonosza meg feltámadt, ám a lerótt kegyeletet már nem lehet visszakérni tőle.

— Azerbajdzsánban — mondta a galambösz októbriista —, a forradalom idején, persze, már nem a fegyveres forradalomra gondolok, a bolsevik kongresszuson az elnöklő azzal nyitotta meg az ülészakot, hogy most pedig adózzunk egyperces halgatással a két kongresszus között elhunyt bajtársak emlékének, és felolvasta a névsort, és annak rendje-módja szerint le is hallgattuk a tizenöt-húsz másodpercet, és elmormoltuk, hogy „béke poraira!”, mire a hátsó sorokból valaki felpattan, és a karját nyújtogatva kiáltja: „Elvitársak, én élek! Tévedés történetelt az adminisztrációban... Én élek!...” A tömeg zúgni kez-

dett, mindenki elfordult tőle, két perc múlva már egymaga ült a sorban, még az előtte levő sorban sem ült senki. Meg is érdemelte. Elrontotta az egészet...

— A másik entellektüel meg amott fekszik, a Docens úrnál a! — lökte meg a kioperált orrsövényű palástolatlan gyűlölettel a baby-dollos vállát.

— Ah, a Pinocchio — sóhajtott a nő. Gyomra, agya, szíve nem vette be a Piccolo nevet. Akkor már inkább Pinocchio! — tökéltelte el.

Dr. Klemm szorgalmasan összpontosított a két mutatóujja közt pergette örökíróna.

— Ébredés után milyen volt a közérzete? a gondolatai? Főleg az utóbbi napokra értem. Lazítson, hunyja le a szemét... Emlékezzék...

Hogy is volt csak? Bántóan éles autótülkölésre ébredt, valóságos fizikai fájdalmat okozott neki. Hasizmai görcsösen rángatóztak, fejében egy méhkas idegtépő zsongása. A lehúzott redőnyök néseim éles fény-sugarak döfködtek a pupilláját a csukott szemhéjon át is. Milyen nap van? Hány óra? Egy karmozdulattal eléri a kisasztalkára tett naptáros óráát. De kiközkenni ebből a petyhüdt bénaságból... nem! Csak még egy kicsit... Az este... amikor felbomlott a társaság, mindjárt haza kellett volna mennie. Ki az ördög hajszolta tovább olyan állapotban? Kik voltak ott? Kik látták? Kikkel beszélt? Mit mondhatott? És csinálhatott esetleg?... Péntek! Reggeli szigorlat! Eh, majd azt mondja... mit is? Megállt az óra. Beteg a gyerek. A vadházastársa véletlenül elvitte a kulcsot, nem tudott kimenni... De muszáj! Egyetlen mozdulatba görcsösítve minden erejét kiugrott az ágyból. Fél tíz. Most már késő. Minden késő. Értsék meg, emberek, gondolta, beteg vagyok, képtelen vagyok, rúgjanak ki, tapossanak agyon, gázoljanak el, mint egy férget...

— Nos?

— (A neggeleim... — mondta. — Pocsékok voltak, doktor úr. Pocsék közérzet, pocsék gondolatok...

— Önmarcangolás? Önmegvetés?

— Az...

Az volt. Tapossanak el, mint egy férget, gondolta. Volt még egy korty az üveg fenekén. A gyomorizmok megint vad táncba kezdtek, nem veszik be az italt, kidobják menthetetlenül... Kiöklendezte egy tálba, visszaerőltette. Kétméternyi hely volt, miért dőlt fel az asztalka? Fejét percekig tartotta a jéghideg víz alatt. Csak nyelte, védte a vizet. A tükörbe pillantott. Ocsmány dög, Piszok disznó. Kösd fel magad! Az asztalon a még hajnalban odakészített, kihűlt kávé. Két marokra fogja a csészét, éles csörrenés: kihullott a kezéből. Nem lehet! Nem igaz! Tízre még beér... Ha megemberelli magát... Csakhogy a kulcs nem akar bemenni a zárba. A lifttükörben nem ismer magára. Irtózat fogja el. Hajnalban... Hogy is volt? Üres volt már a lépcsőház, a kulcsa sehol. Megnyomott egy csengőt, egy másikat, egy harmadikat. Egyszerre felgyúlt a villany, imbolygó alakok, hetten megkarolták, felvonszolták... Most látják-e?... Csak most ne találkozzon velük! Ők előnyben vannak. Ketten vannak. És felismerik őt. Ő nem ismerheti fel őket. Na, kijutott! Csak kétszáz méter addig a butikig. A belső sarokasztalhoz telepszik, arccal a szeglet felé. Egy duplát! — nyöszörgi sipító hangon, amitől maga is megborzong. — Tessék a duplája. — Bocsánat, az asztalhoz

kérem. — De megjátssza magát az úr!... — Két kezével közelít a pohárhoz. Nem, most még nem lehet. Nyugalom! Nyugalom... talán... most! Ajkával a pohár szélére hajol, két kézzel megemeli sikerült beönteni! Most legalább tíz percet kell várni. A tüzes lé bizseregve halad végig a gégén, a nyelőcsőn, már a gyomra fenekén érzi, most keresi a kapillárisokat, jön, szívódik lassan fölfelé, már a fejében motoz, végre egy kis bódulat. — Lesz szíves még egy duplát... — Ezzel már indulhat. A fizetésnél még remeg a keze, de tudja, mire a buszmegállóhoz ér, véredényeit már teljesen elömlesztí a tompító nedű.

— Gondolt-e öngyilkosságra?

— Nem is tudom... Talán... igen... doktor úr.

— Milyen körülmények között?

— Nem is tudom... Zagyva... zagyva körülmények...

Ha ezt el tudná mondani. A megállóhoz félúton, a beépítetlen telkek között rosszullét fogja el. A teherpályaudvar szolgálatos mozdonyainak füttye a gyomrába, a mellkasába, az agyvelejébe döfköd. Most lehorasztott fővel betámolyogni... hebegni, magyarázkodni, szemrehányásokat hallgatni, és holnap? és holnapután? és meddig? és mire? S a mozdonyok. Tíz-tizenöt lépésnyire. Egyetlen határozott mozdulat. És vége. A mozdonyok céltalanul futkosnak oda-vissza rövidre szabott pályájukon. Akkor... Akkor lenne értelme a futkosásuknak. Nyekk! — és szempillantás alatt összeroncsolná a fejét. Vége a büntudatos hazatéréseknek, örökös civódásoknak, látomásokban, önmarcangolásban, rémképek üldözésében lucskossá forgott éjszakáknak, kínos reggeleknek, egyszerre mindennek vége. Szerencsétlenség áldozata lett. Élt huszonöt évet. Élettársát, másfél éves kisfiát hagyta maga után. És?... Egy sereg bírósági idézést, elintézetlen, piszkos ügyet, kínos restanciát. Nem. A mozdonyok holnap is tolatni fognak! A fia! Aki kinyújtott, dumdi karjával, „hej” kiáltással fogadja mindig. Aki száz férfi között is megismerné őt, az egyetlen. Öt év múlva, tíz év múlva fényképről tudná majd (ha ugyan el nem égetnék összes képeit): ez volt a dicső apja! Nem! Menteni, ami menthető! Most, útközben még egy duplát, és tíz percre leülni legalább. Végig kell gondolni ezt a dolgot. Úgy lesz: bemegy a bankba, fölveszi azt a régen esedékes tiszteletdíjat. Postára kell adni. A határidők határideje is lejárt. S a bankasztalnál robbanni tudna. A betűk és számok sehogyan sem akarnak a megfelelő rovatkába simulni. Szinte rajzolgatja őket, nagy pihenőket tartva minden betű és számjegy után. Most még az aláírás, hiszen a kisujjában van, milliószor lefinkantotta, mint tojás a tojáshoz... Most... most... nem megy! A kisasszony gyanakvó pillantása, ahogyan kikeresi a kartonját, összehasonlítja ezt a karcolmányt a deponált kézigyegyével, pillantása ellenségessé válik. — Mutassa az igazolványát... — Az igazolv... elvesztettem, kérem. Talán az index... — Majd indexre teszem én magám! Takanodjon, amíg nem hívok közeget! Bent, a szekrénykájából előveszi a Nagylexikont. Kátainak ígérte. Hadd lássa az a Kátai, hadd lássa a világ, ő állja a szavát. Siet hozzá, eléje csapja. — Azért elhoztam! Lásd, kivel van dolgod! — Mi ez? — Lexikon. Az este kérted, nem emlékszel? — Én? Az este? Tudod, hol voltam én az este?!... Igen, világos: szó volt Kátairól, valaki mintha élő lexikonként emlegette volna, nem is, Kátai az éjjel jutott eszébe, bosszankodott is, hogy a konyakos üveg

feneke sárga karikát hagyott a lexikon fedőlapján. Vagy tán álmodta az egészszet? Hallucináció? Delí... delírium trémensz? Szédül, zuhan, azonnal elvész... Haza! Haza! Lefeküdni. Ruhástól. Sötét este ébred. Le, gyorsan, a kis butikig! A kis butik még nyitva? Nem, nem vinyakot! Előbb sört! Jéghidegen. Még egy sört. Most már jöhet dupla vinyakkal. Aztán a zúgás, szédülés, zuhanás... Orvost, mentőket, nem bírom tovább!

— Mi tartotta vissza?

— Kérem, doktor úr?

— Az öngyilkosságtól. Mi tartotta vissza?

— A... talán a... A fiam...

— Hát nem röhejes?! — kacagott Rőtszakáll, a kocadoktor. — Ezt be fogom jegyezni a naplómba. A tisztelt poéta urat állítólag ugyanavval a targoncával hozták vissza, amelyiknek a segítségével kiszökött.

— Targoncával?

— Kiskocsival. Ételhordó kiskocsival. Hát nem röhejes?

— Aki meghalt, az ne támadjon föl! — szögezte le a galambösz októbrista.

A vastag lábú asszonyság (a rekedtes hangú szerint szerelmi bánatában öngyilkosságot kísérelt meg zsirszódával, s hogy biztos legyen a dolgában, egy üveg ecetsavat is megivott rá, ami Rőtszakáll szerint ismét csak röhejes, mert a kettő tudvalevőleg semlegesíti egymást) keresztet vetett, nekilódult az ajtónak, és onnan köpött vissza a társaságra:

— Pogány disznók! — És elrohant. A poéta ajtaja előtt ismét keresztet vetett.

Az udvaron nem folyt semmiféle foglalatosság. Vagy hús férfi gubbasztott az árnyékos fal tövében. Nem szóltak. Emésztették a tegnapi esti csodát. Egyikük-másikuk feltápáskodott, elindult a Café-bár felé, de a szentségtörő beszéd hallatára szótlán kifordultak mind. Csupán a selyempizsamás öregúr jegyezte meg:

— Legalább az orvostudományt tisztelhetnék!

A vastag lábú asszonyság éppen ott haladt el; a hallottakra felkapta a fejét, arcát könny öntötte el, keblét heves viharzás. Két karját a selyempizsamás öregúr felé nyújtottam, szinte ráhuzant az ingatag öregemberre, szorosan átölelte, és kéjeseen zokogott a mellén.

— Hogy érzi magát, hogyan viselkedik a szesz hatása alatt? — kérdezte dr. Klemm hosszú szünet után.

— Szomorú vagyok, doktor úr. Levent. Világfájdalmakat hordok a vállamon, de fel-felvillannak nagyszerű ötletek. A megváltás kulcsa... ilyesmi. Néha mindenre képesnek érzem magam.

— Azt mondja, csupán sört ivott.

— Sört. Konyakkal keverve. Persze, csak később. Az utóbbi időben.

— S olyankor mindenre képesnek érzi magát.

— Úgy érzem, óriási dolgokat tudnék tenni.

— S tesz is?

— Nem. Olyankor úgy gondolom: most még nem. Most még nincs itt az ideje... Majd.

Gyors reflex- és idegvizsgálat. Csukott szem, vízszintesen oldalra nyújtott kar. Mutatóujjával széles ívben el kell találnia az orra hegyét.

Az első kísérletnél majd a szemét böki ki. A másodiknál a fogához koccan a mutatójaja.

Csukott szem, vízszintesen előrenyújtott kezek. Párhuzamban, a követelmények szerint. De amikor felpillant: a bal tenyér vagy öt centivel a jobb fölött lebeg.

Hegyes tárgy köröz a hasán. Gyomorizmai táncolnak. Égő gyufaszál sétál nagy ívben a szeme előtt. Az orvos arcát fürkészi: megméretette, vajon milyennek találtatott? De a szelíd tekintetből egyetlen jelecskét nem tud kiolvasni.

— Meg kell mondjam előre: a kezelés aprólékosan kidolgozott program szerint folyik, és két hónapig tart.

— Két hónap? Bocsánat, doktor úr, és ha... ha már előbb teljesen feljavulok?

— Minimum két hónap. Esetleg több is. Kevesebb semmi esetre sem. Nos?

Két hónap. Hatvan nap. Künn a vérszongító nyár, a kislfia, a barátok. Kötelezettségek, elintézetlen ügyek. Még nem késő, még szabad, még visszaléphet. Odakint, ha a napi dózis nem döntötte idő előtt ágyba, éjjélkor, egykor is fönn volt még. Olvasott, tanult, jegyzetelt. Egyre zagyvábbban. Egyre kelletlenebbül, igaz. A konyakos üvegek üresek, másodpercek alatt felöltözik, a kulcs hangtalanul csikordul a zárban. A butik zárva, a vasúti restiben égnek meredő széklábak, kilométernyi körzetben sehol egy hozzáférhető pohárka. Nekiborul a villanyoszlop-mak, a csőszerű építmény bután kong homloka ütéseitől, zokogását szinte felerősítve hallja. Tolvajként settenkedik vissza a házba. Jól van, az alvók felől semmi mesz. Negyed kettő. Az első büfé a piaccal szemben négykor nyit, két óra negyvenöt perc addig. Két óra negyvenöt! Több, mint egy film pergetése, egy színház ruhatárral, előadás utáni cseveggessel. Vicinálison Újvidéktől Zentáig. Iszonyúan hosszú és fáradságos két óra negyvenöt perc! Negyedóránként, aztán már ötpercenként gyűjt gyufát, nyomon kíséri a mutató vánszorgását. Negyed négykor megint talpon, egy pillantás a tükörbe: elkínzott, meggyötört arc, kékeslila zacskókkal a szemgödörben. Két dupla majd helyrehozza. Vagy három, négy. És érdekes! A palack Tokaji! Hányszor és hányszor ismétlődött meg ez az éjjél utáni büntudatos kisettenkedés egyetlen korty italért; ajtókat tudott volna feltörni, falakat kidönteni, de a palack még soha kísértésbe nem hozta. Pedig ott csillámlott az italszekevény közepén, de félretette, azt mondta: majd Szuszu második születésnapján! S állta! A palack olajsűrű tartalmával azóta is úgy áll ott. Akkor mégsem szakadt el minden szál?

— Nos?

— Aláírom, doktor úr.

— Bravó, fiatalember! — Dr. Klemm energikusan felpattant, kezét nyújtott az újoncnak, ugyanazzal a mozdulattal talpra rántotta őt a heverőről. Arra gondolt, most már visszaadja az igazságszolgáltatásnak a kardotnyelt rendőrgyilkost, összkomfortot biztosítva így ennek a derék fiatalembernek. Aztán meg arra gondolt, nem, ezt mégsem teszi; az este megmentett egy életet, most szolgáltasson ki egy másikat a biztos kötélnek? Aztán azt gondolta... Egyáltalán, mindenfélét gondolt.

Ha fáradt volt, dr. Klemm gyors egymásutánban a lehető legellentétebb dolgokat gondolta. S dr. Klemm most roppant fáradt volt.

Am ekkor, kopogtatás nélkül, felpattant az ajtó.

Madám állt roskatagon az ajtóban.

— Docens úr, a rendőrgyilkos... Megszökött!

(Folytatjuk)